

13. mednarodni slavistični kongres (v podatkovno-statistični luči) (Ljubljana, 15.-21. 8. 2003)

Alenka Šivic-Dular

IZVLEČEK: Prispevek je poročilo o 13. mednarodnem slavističnem kongresu, ki je potekal od 15. do 21. avgusta 2003 v Ljubljani. Na kongresu, ki je bil velik kulturni dogodek in katerega organizacija je bila zelo zahtevna, se je zbralo doslej v Sloveniji največ slavistov z vsega sveta.

**13th International Congress of Slavists in Ljubljana
(August 15–21, 2003)**

ABSTRACT: The article brings a report on the 13th International Congress of Slavists which was held in Ljubljana from the 15th to the 21st of August 2003. The congress represented a very important cultural event and an extremely demanding organizational task since Slovenia hosted the largest number of Slavists coming from all over the world ever.

13. mednarodni slavistični kongres je prvi slavistični kongres, ki smo ga organizirali v Sloveniji, potekal pa je v precej vročih avgustovskih dneh v Ljubljani (Cankarjev dom in Filozofska fakulteta). Priprave nanj so trajale pet let (1998–2003), vodil in izpeljal pa jih je Organizacijski odbor Slovenskega slavističnega komiteja pri Slavističnem društvu Slovenije ob vsestranski podpori Znanstveno-raziskovalnega centra SAZU in Filozofske fakultete v Ljubljani in s pomočjo strokovnih služb Cankarjevega doma. Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzela Vlada Republike Slovenije, gmotno pa so ga poleg pristojnih državnih ustanov podprli tudi številni individualni sponzorji in donatorji.¹ Pri določitvi vsebinskega

¹ Poleg ministrstev, kot sta Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport ter Ministrstvo za kulturo, so kongres gmotno podprle še naslednje državne in znanstvene ustanove: Urad Republike Slovenije za slovenski jezik, Mestna občina Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Filozofska fakulteta, poleg tega pa tudi naslednji sponzorji in donatorji: Pošta Slovenije, Microsoft Slovenija, Siol, Aerodrom Ljubljana, Krka, Riko-Invest, Mercator, Sava, Ustanova Slovenska znanstvena fundacija, AC-Intercar, Pomurske mlekarne, Sirarna Gugala, Pivovarna Union, Mavico, Hidria, Vinska klet Metlika, Ludwig-arhitekt biro, šest zasebnih vinskih kleti iz Bele krajine, Cvetje Eli Seliškar in Cvetje Marjan Lovšin. – Podatki o sponzorjih so objavljeni v kongresnih publikacijah in tudi na elektronskem naslovu <http://www.ff.uni-lj.si/msk/>.

profila kongresa je Slovenski slavistični komite ves čas sodeloval z Mednarodnim slavističnim komitejem.

Na začetni slovesnosti so po kratkem kulturnem programu udeležence kongresa pozdravili predstavniki najvišjih političnih in znanstvenih ustanov v Sloveniji: predsednik Državnega zbora Boris Pahor, zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, ministrica za kulturo Andreja Rihter (pisno), predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti akademik Boštjan Žekš, rektor Univerze v Ljubljani prof. dr. Jože Mencinger, prorektor Univerze v Mariboru izr. prof. dr. Marko Jesenšek, državni sekretar na Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport dr. Zoran Stančič, županja mesta Ljubljane Danica Simšič, dekanja Filozofske fakultete prof. dr. Neva Šlibar in na koncu v imenu organizatorja 13. mednarodnega slavističnega kongresa še jaz. Redno delo kongresa se je začelo s plenarnimi predavanji, pred začetkom popoldanskih zasedanj pa sta delegaciji položili cvetje na grob Jerneja Kopitarja (delegacijo so sestavljali profesorji: Jože Toporišič, Sergio Bonazza, Janusz Siatkowski) in pred spomenik Franca Miklošiča (delegacijo so sestavljali profesorji: Aleksander Skaza, Aleksandr M. Moldovan, Tom Priestley).

Udeležba

Od blizu 900 prijavljenih – in od tega v kongresnem Programu registriranih 848 udeležencev – se je po statističnih podatkih registracijske službe v Cankarjevem domu kongresa dejansko udeležilo skupaj 617 (aktivnih in pasivnih) udeležencev iz 37 držav in s petih celin,² vendar pa mi konkretni podatki o odjavah, objavljenih vsak dan, v tem trenutku niso dostopni. Sodelovanje v tej ali oni delovni obliki kongresa je prijavilo 47 udeležencev iz Slovenije in čeprav je bilo končno število nekoliko nižje, je tokratna slovenska delegacija številčno precej prekosila vse doslej. Večina slovenskih udeležencev je sodelovala v samo po eni izmed delovnih oblik, izjemoma v dveh (1) ali celo v treh (1). V celotnem programu so Slovenci sodelovali s plenarnim referatom (1), s sekcijскими referati (29), v 4 tematskih blokih (6),³ na okrogli mizi Univerzitetna slavistika u slavenskim i neslavenskim zemljama (1), na Kolokviju Matija Murko (5), na Promociji publikacij (5).⁴

² Udeleženci so prišli iz Avstralije, Avstrije, Belgije, Belorusije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Češke, Danske, Estonije, Finske, Francije, Grčije, Hrvaške, Italije, Izraela, Japonske, Kanade, Kazahstana, Latvije, Litve, Madžarske, Makedonije, Nemčije, Nizozemske, Norveške, Poljske, Romunije, Rusije, Slovaške, Slovenije, Srbije in Črne Gore, Španije, Švedske, Švice, Ukrajine, Velike Britanije in Združenih držav Amerike.

³ Dva izmed tematskih blokov sta bila v slovenski organizaciji, in sicer TB 7 je organiziral Tomaž Erjavec in TB 17, ki je sicer odpadel, je organizirala Boža Krakar Vogel (sodelujoči še Martina Križaj Ortar in Vesna Hadži Požgaj). V dveh tematskih blokih pa sta sodelovala še Marko Stabej (TB 5) in Marija Stanonik (TB 18).

⁴ Na slovenščino se nanašajoče knjige so predstavili Janez Orešnik, Aleksandra Derganc, Mihaela Koletnik, Irena Breznik Stramljič, Metka Furlan.

Tematika kongresa

Kljub specifičnemu sporočilu vsakega izmed dosedanjih slavističnih kongresov so kongresi začeni že od prvega zasnovani filološko, tj. poleg ožje jezikoslovne in literarnozgodovinske problematike združujejo tudi številna druga raziskovalna področja, npr. folkloristiko, slovanske mitologije, arheologijo, družbeno misel itd., ki omogočajo večstransko – v sodobnem jeziku bi temu lahko rekli tudi interdisciplinarno – osvetlitev jezikovnih in literarnih vprašanj v družbenem, geografskem, zgodovinskem in kulturnem kontekstu in ki so po definiciji uvrščena v slovansko filologijo. Med metodološkimi priporočili, ki se prenašajo z ustno tradicijo, je tudi to, da naj bi se problematika obravnavala primerjalno, tipološko, kontrastivno, teoretično ipd. Na kongresu v Ljubljani ni nobena izmed filoloških vsebin popolnoma izločena,⁵ res pa se je tematsko težišče opazno premaknilo tudi k temam, ki so v okoliščinah novodobnih komunikacijskih možnosti aktualne skorajda za vse jezike in narode,⁶ k strukturnim, tipološkim, konfrontacijskim, sociolingvističnim in pragmatičnim vidikom v obravnavi jezikov, med drugim k vprašanju o položaju slovanskih jezikov v svetu sodobne komunikacije in tehnologije, o večjezičnosti, jezikovni politiki in jezikovnem načrtovanju, o slovanskih jezikih in procesih evropske integracije ter globalizacije itd., poleg tega pa tudi k literarnozgodovinskim in kulturološkim vprašanjem o vplivu socialno-političnih sprememb in novih medijev na spremembe literarnega življenja, na narodno osamosvajanje in reinterpreteracijo preteklosti v literaturi, jeziku, kulturi in zgodovini, o globalizaciji, kulturni identiteti in multikulturalnosti itd. Aktualnost te problematike se vidi tudi po številu prijavljenih referatov v tematskem sklopu 1.4, ki je praktično enaka sklopu o lingvogenetskih, etnogenetskih in zgodovinsko-filoloških vprašanjih. Število prijavljenih po posameznih tematskih sklopih je razvidno iz spodnje tabele:

Referati - število	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	Jezik	2.1.1	2.1.2	2.2	2.3	2.4	2.5	Književnost	3.1
Prijave -skupne	89	63	154	88	25	419	31	11	47	132	73	48	342	19 780
Program	82	58	129	80	22	371	31	11	38	116	60	37	293	15 679
Odjave -dodatne	3	3	6	5			1		2	5	2	1		28

Plenarna zasedanja: Na uvodno zasedanje so bili uvrščeni plenarni referati treh vabljenih predavateljev, in sicer Franceta Bernika *Kulturna identiteta v obdobju globalizacije, Nevarnosti in perspektive*, Gerharda Neweklowskega *Традиция и перемены в современных южнославянских языках* in Giovanne Brogi Bercoff *Rus', Ukraina, Ruthenia, Wielkie Księstwo Litewskie, Rzeczpospolita, Moskwa, Rosja, Europa Środkowo-Wschodnia: o wielowarstwowości i polifunkcjonalizmie*

⁵ Arheološko predavanje z naslovom *Arheološke raziskave v Murski Soboti in najstarejša slovanska naselitev* Mitje Guština je bilo sicer uvrščeno v dodatno kulturno ponudbo kongresa, a je v kontekstu slovanske naselitve vzhodnoalpskega prostora zanimivo zaradi številnih novih ugotovitev, do katerih je pripeljal arheološki pregled terena pred gradnjo novih avtocest.

⁶ Kongresna tematika je bila objavljena na več mestih doma in v tujini, med drugim tudi v kongresnem *Programu*, na domači strani kongresa in po revijah (prim. *Slavistična revija* 48 (Ljubljana 2000), št. 4, 478–480; *Slavia* 69 (Praha 2000), zv. 4, 499–501 in 505–506).

kulturowym, v obliki posebnega odtisa pa je bil udeležencem razdeljen referat pred kongresom umrlega Olega N. Trubačeva z naslovom *Опыт ЭССЯ: к 30-летию с начала публикации* (1974–2003).

Sekcijska zasedanja: Referati vseh gornjih tematskih sklopov so bili razporejeni v 77 sekcijskih zasedanj, ki so potekala vsak dan kongresa. Največje število sekcijskih zasedanj je bilo izvedeno za tematske sklope 1.3 (tj. Strukturni, tipološki in konfrontacijski vidiki, na vseh jezikovnih ravninah) in 2.3 (tj. Literarnozgodovinski vidiki) s po 15 in 13 zasedanj, sledijo tematska sklopa 1.1 (tj. Lingvogenetski, etnogenetski in zgodovinsko-filološki vidiki) in 1.4 (tj. Sociolingvistični in pragmatični vidiki) z 9 zasedanji, tematski sklop 2.4 (tj. Kulturološki vidiki) s 7 zasedanji, tematski sklop 1.2 (tj. Arealni vidiki) s 6 zasedanji, tematski sklop 2.5 (tj. Folkloristika) s 4 zasedanji, tematski sklopi 1.5 (tj. Teoretični in metodološki vidiki v preučevanju slovanskih jezikov), 2.1.1 (tj. Adam Mickiewicz, Aleksander Puškin in France Prešeren v slovanskem in evropskem kontekstu), 2.1.2 (tj. Problematika ustvarjanja v emigraciji) s po 3 zasedanji, in tematski sklop 3.1 (tj. Posebna tema: Josef Dobrovský) z 2 zasedanjema.

Tematski bloki: Od prijavljenih in načrtovanih 20 tematskih blokov jih je bilo realiziranih 18.

Okrogle mize: Izvedene so bile 3 okrogle mize: *Literaturovedčeskaja slavistika v period globalizacii; Języki słowiańskie w perspektywie ekolingwistycznej: funkcjonowanie, kontakty, polityka językowa; Univerzitetna slavistika u slavenskim i neslavenskim zemljama.*⁷ Predvidena je tudi objava prispevkov s teh okroglih miz.

⁷ Pri pisanju teh vrstic mi nekatera dejstva sicer niso bila dostopna, vendar pa zaradi daljnosežnega pomena podrobneje povzemam poročilo, ki mi ga je o tretji okrogli mizi poslal Vladimir Osolnik. (Elektronsko pismo Vladimirja Osolnika z dne 16. avgusta 2003). V njem poroča, da so bili uvodoma na kratko predstavljeni univerzitetni študijski programi (Budimpešta, Bukarešta, Temišvar, Kijev, Varšava, Beograd in Niš, Sofija, Dunaj) oziroma stanje na univerzah po Italiji, Nemčiji in v anglosaškem svetu. Izkazalo se je, da je kljub razločkom v posameznih državah povsem jasno, da je slavistika na Zahodu praktično že zamrla in da jo nadomeščajo t.im. »arealne študije ali študije posameznih jezikov oz. jezikovnih komunikacijskih standardov, ki so gluhi za zgodovinsko problematiko in komparacije; na vzhodu je slavistika na udaru finančnih omejitev in zato na Dunaju, v Budimpešti ter v Bukarešti naglo zamira: prosijo Kongres za pomoč v obliki javnega apela pristojnim za stanje oz. razvoj slovanskih jezikov, predvsem maloljudnih, ki so nekonkurenčni, ali pa zaradi manjših skupin slušateljev že predvideni za ukinitve.« Na okrogli mizi so bili evidentirani odprti problemi slavistik na univerzah (neenako trajanje študijev, neenotni status: dvopredmetno ali enopredmetno, materni ali nematerni jezik, problematično financiranje maloljudnih jezikov, ki ga ogroža majhno število slušateljev, neenotno stališče glede avtonomnosti univerz, nujnost izmenjav učiteljev in študentov, neenotne oz. različne izkušnje glede zaposlitve, neenotne izkušnje oz. težave z izmenjavami lektorjev, ki so predmet meddržavnih ali meduniverzitetnih pogodb) in Mednarodnemu slavističnemu komiteju predlagani ukrepi, npr. ustanovitev posebne komisije za slavistiko po univerzah po svetu, ustanovitev WEBSitea Mednarodnega slavističnega komiteja in elektronsko informacijo o slavistiki po univerzah, oddelkih, inštitutih, katedrah itd. z linki za podrobno predstavitev in s potrebnimi podatki.

Komisije z znanstveno diskusijo: Prijavljena in izpeljana so bila zasedanja Komisije za računalniško obdelavo staroslovanskih rokopisov in prvotiskov (na njem so obravnavali vprašanje srednjeveških slovanskih besedil in elektronskih standardov ter tehnologije), Komisije za leksikografijo in Komisije za slovansko frazeologijo.

Spominske prireditve

Izpeljane so bile tri spominske prireditve, in sicer (1) Kolokvij Matija Murko, ki ga je organiziral Češki slavistični komite v sodelovanju s slovenskimi kolegi (koordinator: Darko Dolinar) in ki se ga je udeležilo 10 referentov; na njem so bili osvetljeni izbrani vidiki znanstvenega in organizacijskega delovanja in prispevka Matije Murko, ki je bil med osrednjimi znanstvenimi osebnostmi svojega časa,⁸ (2) v organizaciji Nemškega slavističnega komiteja spominska slovesnost v čast Matu Kosyku, na kateri je življenje in delo tega velikega dolnjelužiškega pesnika osvetlil Roland Marti, njegovo izvorno poezijo in prevode v slovanske jezike pa so brali Mato Nowak, Matej Šekli in Anja Nedolužko, (3) v organizaciji Makedonskega slavističnega komiteja pa spominska slovesnost v čast Blaži Koneskemu: njegovo znanstveno in književno delo je predstavil Milan Gjurčinov, izvirne in v slovenščino prevedene pesmi pa so pod vodstvom slovenske makedonistke Namite Subiotto predstavili študentje makedonskega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Promocija knjig

Tretji dan kongresa je potekala celodnevna predstavitev 22 zanimivih in tematsko različnih del, ki so izšla v obdobju 1998–2003. Med njimi naj omenim vsaj šest knjig iz zbirke *Współczesne przemiany języków słowiańskich* (Opole, Poljska), ki so posvečene sodobnim slovanskim jezikom makedonščini, ukrajinščini, poljščini, kašubščini in rusinščini ter besedotvorju, Iva Pospíšila problemsko zasnovano *Slavistika na křižovatce* (Brno 2003), prvi del *Rečnika crkvenoslavenskog jezika hrvatske redakcije* (Zagreb 2000), ki je pomemben prispevek k poznavanju besedišča starejšega hrvaškega pismenstva.⁹ – Izjemno dragocena je tudi knjižna

⁸ Referati s tega kolokvija bodo objavljeni v Brnu pod uredništvom Iva Pospíšila. Po programu je bilo napovedano deset prispevkov: Miloš Zelenka: Matija Murko a vývoj komparativní metody, Slavomír Wollman: Proč mluvíme o Murkově epoše v slavistice, Ivo Pospíšil: Matija Murko a vybrané problémy literární vědy, Dalibor Tureček: Matija Murko a periodizace českého národního obrození, Peter Drews: Matija Murko und deutsche Einflüsse, Jasna Honzak Jahić: Matija Murko a Univerzita Karlova, Darko Dolinar: Murko, začetak »Slavie« in njeni sodelavci, Andreja Žele: Murko kot »ljubitelj besede«, Marija Stanonik: Murko in Slovenci, Ingrid Slavec Gradišnik: Murkov pomen za etnologijo v Sloveniji. Namesto dveh manjkajočih referentov (D. Tureček, J. Honzak Jahić), sta se kolokvija z svojima prispevkoma udeležila Jonatan Winkler in Rasim Durić. Ta kolokvij dopolnjuje srečanje v spomin na Matija Murka konec marca 2002 v Pragi v podobni sestavi (prim. *Slavia* 72 (Praha 2003), zv. 1, 1–168).

⁹ Pri današnjem razvoju leksikografije in leksikologije so postali nujnost tudi slovarji posameznih cerkvenoslovanskih recenzij in specifični del kulturnega zgodovinskega slovarja danega jezika, v perspektivnih načrtih pa so tudi slovnice posameznih cerkvenoslovanskih recenzij.

zbirka *Biblia Slavica*,¹⁰ ki jo je dolgoletni urednik in promotor Hans Rothe podaril organizatorjem kongresa in se zdaj hrani v Biblioteki Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Zbirka izhaja pri založbi Ferdinand Schöningh (Paderborn pri Münchnu) že od leta 1988 in v njej je doslej izšlo (ali je v tisku) 36 faksimilov najstarejših prevodov Biblije v slovanske jezike in litvanščino skupaj s komentarji, dva sta še v pripravi. Ob tej priložnosti je bil sklenjen tudi načelni dogovor, da bodo zbirko zaključila dela slovenskih protestantov s komentarji, pristopilo pa se je tudi že k izdelavi koncepta tega projekta, ki ga bodo pod koordiniranim strokovnim vodstvom prof. Hansa Rotheja, akad. Jožeta Krašovca in dr. Majde Merše pripravili sodelavci Sekcije za historične slovarje Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in Teološke fakultete. – Posebej za priložnost letošnjega slavističnega kongresa je tipološkim raziskavam slovenščine posvečena tretja številka letošnjega letnika časopisa *Sprachtypologie und Universalienforschung*¹¹ z desetimi odličnimi razpravami slovenskih in tujih avtorjev. Na raziskovanju slovenščine bazirajo še štiri predstavljena dela: *Współczesna sytuacja językowa w Polsce i w Słowenii / Sodobni jezikovni položaj na Poljskem in v Sloveniji* (Opole 2003), ki sta jo uredila Stanisław Gajda in Ada Vidovič Muha, nadalje *Vežljivost v slovenskem knjižnem jeziku* (Ljubljana 2001) Andreje Žele, *Haloško narečje in druge dialektološke študije* Zinke Zorko in izdaja *Zbranih jezikoslovnih spisov I–II* Franceta Bezlaja (Ljubljana 2003).

Knjižna razstava

V znanstveni del kongresnega programa spadata tudi dve razstavi, neprodajna in prodajna. Na neprodajni razstavi je bilo razstavljeno blizu 3000 slavističnih del, ki so jih prispevali nacionalni slavistični komiteji, predstavljajo pa velik del svetovne produkcije iz obdobja 1998–2003. V okviru te razstave, čeprav na ločenem mestu, je postavila svojo razstavo Komisija za slovanski lingvistični atlas. Zanimanje za bogato neprodajno razstavo, ki je bila tudi postavljena pregledno in premišljeno in iz finančnih razlogov samo prve tri dni, je bila med udeleženci kongresa precejšnje, kar je ponovno potrdilo, da je kljub današnjim informacijskim in komunikacijskim možnostim seznanjanje z znanstvenimi knjigami v živo trajna in še nepresežena naloga. Knjige s te razstave so ostale v lasti slovenskih znanstvenih knjižnic.

Zasedanje komisij pri Mednarodnem slavističnem komiteju

Kongres se tradicionalno izkorišča tudi za zasedanja komisij, afiliiranih pri Mednarodnem slavističnem komiteju, na katerih se poroča o delovanju v preteklem petletnem obdobju – poročila bodo objavljena v časopisu *Slavia* – in predstavlja načrtovani program dela za naslednje petletno obdobje. Po kongresu v Krakovu

¹⁰ Informativno poročilo o tej zbirki je napisal Milan Vogel (prim. Podarjena dragocena zbirka *Biblia Slavica*, *Delo / Književni listi*, 29. septembra 2003, str. 4).

¹¹ Volume 56 (2003), Issue 3. Language Typology and Universals. Focus on: Slovenian from a typological perspective: On the occasion of the International Congress of slavists in Ljubljana, 15–21 August 2003. Editors: Janez Orešnik & Donald F. Reindl. Akademie Verlag, Berlin.

(1998) je bilo ustanovljenih 29 komisij – zadnja med njimi, Etimološka komisija, je bila uradno sprejeta šele leta 2002 v Zagrebu –, po organizacijski prenovi njihovega delovanja je bilo potrjenih samo 23 komisij, potrditev ene komisije pa se načrtuje za naslednje zasedanje Mednarodnega slavističnega komiteja; med komisijami so se pojavile tudi povsem nove (npr. Komisija za prevajalstvo). Po nacionalni pripadnosti voditeljev komisij, je najdejavnejša Poljska (sedem komisij), sledijo Rusija in Slovaška (s po štirimi komisijami), Češka (tri komisije), Srbija in Črna Gora (dve komisiji) in Nemčija, Italija in Združene države Amerike (s po eno komisijo). Iz dostopnega gradiva ni razvidno, koliko slovenskih slavistov je vključeno v delo teh komisij.

Zasedanje mednarodnega slavističnega komiteja

Na delovnem zasedanju se je 18. avgusta 2003 na Otočcu sestal Mednarodni slavistični komitej; zasedanja se je udeležilo 42 predsednikov nacionalnih slavističnih komitejev in vabljenih gostov. Po večurni obravnavi najvažnejših vsebinskih in organizacijskih vprašanj mednarodne slavistične organizacije je bil izbran Makedonski slavistični komitej za organizatorja 14. mednarodnega slavističnega kongresa (leta 2008). Na zasedanju je bil narejen nov korak za urejeno delovanje Komisij pri Mednarodnem slavističnem komiteju, in sicer s sprejemom okvirnega pravilnika o delovanju komisij, ki ga je po nekajletnem spremljanju te problematike pripravil koordinator komisij, prof. Stanisław Gajda. Prav tako na zasedanju je bil sprejet predlog predsednika Švedskega slavističnega komiteja, ki se je bil oblikoval že na okrogli mizi o univerzitetni slavistiki, da se kot dokument 13. mednarodnega slavističnega komiteja na sklepnem plenarnem zasedanju sprejme resolucija o položaju slovanskih jezikov, književnosti in kultur v Evropi in širše, ki se je v zadnjem desetletju nevarno poslabšal. Z njo naj bi nacionalni slavistični komiteji opozorili oblasti v svojih državah, ki so pristojne za visokošolsko izobraževanje in znanost, o nujnosti poglobljenega poučevanja ne samo jezika, ampak tudi zgodovine in kulture držav in skupnosti, v katerih se govori, saj je samo to ustrezno izhodišče in porok za medsebojno razumevanje in sožitje tudi v Evropski zvezi. – Zapisnik z zasedanja bo natisnjen v *Slavistični reviji* (Ljubljana) in *Slavii* (Praga).

Publikacije

Ob tej priložnosti so bile natisnjene 4 publikacije: *Drugo obvestilo*, *Zbornik povzetrov*, *Program* in zbornik slovenskih referatov. – Dvojezično slovensko-rusko in slovensko-angleško *Drugo obvestilo* je namenjeno vsem udeležencem kongresa in vsebuje temeljne informacije o kongresu, mestu, deželi itd. (tj. okvirni kongresni program, tehnične, organizacijske, turistične, prometne in splošne informacije). Knjižico uvajata pozdravna nagovora predsednika Republike Slovenije dr. Janeza Drnovška in predsednice organizacijskega odbora prof. dr. Alenke Šivic-Dular. – **Zbornik povzetrov** sestavljata dve knjigi v skupnem obsegu 665 strani, prva je posvečena Jezikoslovju in druga Književnosti, kulturologiji, folkloristiki, zgodovini slavistike in povzetkom za referate v Tematskih blokkih. Publikacija prinaša povzette vseh prijavljenih referatov, razvrščene po državah in znotraj tega po abecednem redu avtorjev, in abecedna seznama referentov. Zbornik je uredil France Novak,

povzetke za referate v Tematskih blokih pa Andreja Žele. – Kongresni **Program** je najpomembnejše pomagalo na 133 straneh za orientacijo po pravilih in oblikah kongresnega dela, o kraju in času posameznih nastopov in dogodkov, ki ga zaključuje še seznam udeležencev. Uredili so ga Vanda Babič, Matej Šekli in Silvo Torkar. – **Zbornik slovenskih kongresnih referatov:** Referati slovenskih udeležencev so objavljeni v posebni številki *Slavistične revije*;¹² ta prinaša slovenski plenarni referat in 20 sekcijjskih referatov, razvrščenih v 4 tematske sklope: Jezikoslovje (11 referatov), Literarna veda (6 referatov), Folkloristika (1 referat), Zgodovina slavistike (2 referata), preostali referati pa bo v najkrajšem času objavljeni v tekočih številkah *Slavistične revije* in *Jezikoslovnih zapiskov*.

Izleti

Sestavni del kongresnega programa so tudi izleti. Tokrat so potekali v štiri različne slovenske pokrajine, in sicer: na sever (Gorenjsko), na zahod (v slovensko Primorje in slovensko ter hrvaško Istro; udeleženci so si pod strokovnim vodstvom ogledali tudi kraje glagoljaške tradicije), na jug (na Kočevsko, Belo Krajino in Dolenjsko; posebno doživetje je bil sprejem izletnikov na domačiji Stanislava Škrabca v Hrovači) in na vzhod (na Štajersko; udeleženci izleta so si ogledali tudi Univerzo v Mariboru).

Spremni kulturni program

Na začetni slovesni prireditvi je bila slovenska ljudska pesem Katalena predstavljena trikrat, v recitaciji Pavleta Ravnohriba, pevski izvedbi Bogdane Herman in pevsko-instrumentalni izvedbi skupine Katalena. – Po končanem plenarnem zasedanju se je z venčkom pesmi slovanskih narodov predstavil Ženski tercet Trina. – Na poslovilnem sprejemu sta slovenske ljudske plese in glasbo predstavili Akademski folkorna skupina France Marolt in pevski skupina Brina & Strings.

Medijski odziv na kongres

Novico o kongresu je posredovala Slovenska tiskovna agencija (STA), vendar pa podatkov o odzivih nanjo v tujih množičnih občilih¹³ še nimamo, medtem ko so slovenska občila (radijske postaje, televizija, časopisi *Delo*, *Primorski dnevnik*, *Večer*, *Dnevnik*¹⁴) o kongresu poročala pretežno samo informativno, izjema sta

¹² Zbornik referatov za trinajsti mednarodni slavistični kongres. Ljubljana, 15.–21. avgusta 2003. [Ur. Aleksander Skaza] *Slavistična revija* 51 (junij 2003), št. 51, 373 str.

¹³ Znano nam je, da je poročilo izšlo v Zagrebu (Vlado Zagorac: Slavisti: Kongres u Ljubljani, Slavenski forum odgovor globalizaciji, *Večernji list* 16. 8. 2003, str. 23) in v Beogradu (Predrag Piper: Tematski krugovi, Trinaesti međunarodni slavistički kongres nije bio problemski omeden, *Politika*, 20. septembra 2003, str. B5).

¹⁴ O kongresu in ob njem se je največ poročalo v *Delu* in *Primorskem dnevniku*, 13. mednarodni slavistični kongres: V znamenju krepitve slovanstva v EU. (*Delo*, št. 188, 16. avgusta 2003, str. 1) izpod peresa Valentine Plahuta Simčič; v rubriki Tema dneva je izšel komentar Nasmehšek prosim (*Delo*, prav tam) Milana Vogla, poleg tega pa še karikatura Marka Kočevarja (prim. še opombi 3 in 6). — Danes se začenja 13. mednarodni slavistični

časopisa *Delo* in *Primorski dnevnik*. Prvi je priložnost izkoristil tudi za intervjuje z udeleženci na kongresu,¹⁵ drugi pa je po koncu namenil kongresu celo stran in objavil tudi izvlečke iz povzetkov posameznih referatov. Na bolj poglobljene in vsebinske ocene kongresa iz znanstvenih vrst pa bo treba vsekakor še počakati.

Viri in literatura

Program / XIII. mednarodni slavistični kongres, Ljubljana, 15.–21. avgusta 2003, izdajatelj Organizacijski odbor Slovenskega slavističnega komiteja, [uredniki Vanda Babič, Matej Šekli, Silvo Torkar], Ljubljana, Slovenski slavistični komite, 2003, 133 str.

Zbornik povzetkov / XIII. mednarodni slavistični kongres, Ljubljana, 15.–21. avgusta 2003, [ur. France Novak], [izdajatelja] Mednarodni slavistični komite [in] Slovenski slavistični komite, Ljubljana, ZRC SAZU, Založba ZRC, 2003, Del 1: Jezikoslovje / uredil France Novak, 317 str., Del 2: Književnost, kulturologija, folkloristika, zgodovina slavistike, tematski bloki /uredila France Novak in Andreja Žele (Tematski bloki), 348 str.

Časopisna poročila (gl. opombe 10, 13, 14, 15).

---

kongres (*Primorski dnevnik*, št. 192, 15. avgusta 2003, str. 10); Mednarodni kongres slavistov v Ljubljani (*Primorski dnevnik*, št. 193, 17. avgusta 2003, 9); Danes zaključek 13. mednarodnega slavističnega kongresa, naslednji bo v Skopju (*Primorski dnevnik*, št. 196, 21. avgusta 2003, str.8); Slavistični kongres: Slovenija je prvič in uspešno gostila pomembno srečanje (*Primorski dnevnik*, št. 199, 24. avgusta 2003, str. 14). – Promocija znanstvene in kulturne ustvarjalnosti slavistov – intervju s predsednikom Slavističnega društva Slovenije dr. Markom Jesenškom (*Večer*, št. 185, 13. avgusta 2003, str. 12) novinarka Nataše Jenuš; Slovo od obrazov slovenskega denarja – Mednarodni slavistični kongres prvič v Sloveniji (*Večer*, št. 189, 18. avgusta 2003, 9), napisal (pv). – Slavistične misli za ljudstvo (*Dnevnik*, 16. avgusta 2003, str. 13) novinarka Mojce Štrajher.

¹⁵ Slavistika na razpotju Evrope – pogovor s češkimi slavisti prof. dr. Slavomířjem Wollmanom, prof. dr. Ivom Pospíšilom in doc. dr. Milošem Zelenko (*Delo*, 21. avgusta 2003; pripravila Milan Vogel in Andrej Rozman); Vloga jezika kot nosilca kulture se mora okrepiti – pogovor s prof. dr. Władysławom Lubašem iz Poljske, ki je bil v letih 1965–1969 lektor poljskega jezika na Filozofski fakulteti v Ljubljani (*Delo*, 22. avgusta 2003, str. 6; novinar Milan Vogel); Slovani so slóvili, Nemci so bili nemi – pogovor s prof. dr. Dorinom Gămulescujem iz Bukarešte (*Delo* / Sobotna priloga, 23. avgusta 2003, str. 20; novinar Uroš Škerl).